

dan særaldersstillegget og det livslange særalderspåslaget skal reduseres når man velger å fortsette å jobbe, er det uklart hvilke inntekter som skal avkorte disse pensjonene, påpeker han.

– Er det bare inntekter fra en stilling som har særaldersgrense? Omfattes inntekter fra alle stillinger som gir medlemskap i offentlig tjenestepensjon, slik reglene er i dag? Eller er det all pensjons-givende inntekt i folketrygden, altså både næringsinntekt, lønn i offentlig og privat sektor?

Kan jeg fortsette å jobbe?

Myhr illustrerer med et eksempel: Hva er det som skal til for at en sykepleier kan fortsette å jobbe etter særaldersgrensa uten at pensjonen avkortes?

- Er det nok å gå over i en stilling uten særaldersgrense (f.eks. en administrativ stilling) hos samme arbeidsgiver?
- Må man gå over i en stilling i privat sektor (vikarbyrå eller privat klinikk)?
- Må man organisere seg med et AS og ta ut inntjeningen i form av utbytte?

– Et annet spørsmål er jo hvor mye det faktisk vil lønne seg å fortsette å jobbe forbi særaldersgrensa, når hver ekstra måned medfører at livslang pensjon reduseres.

Hva med skatten?

Regnestykket kan ikke settes opp uten å ta hensyn til skatt, mener han. De fleste med særaldersgrense har en inntekt over innslagspunktet for Trinnskatt 3, og da er marginalskattesatsen over 43 prosent.

– Hvor mye har man da faktisk igjen for å fortsette å jobbe når i tillegg den livslange pensjonen barberes? Et slikt regnestykke vil nok vise at man har ganske lite igjen for å fortsette å jobbe.

– Vi kunne tenkt oss bedre muligheter for å jobbe ved siden av pensjonen, medgir Erik Orskaug i Unio.

– Vi får se hvordan dette slår ut når den nye fleksible pensjonen slår inn for fullt fra 2025. Særlig er vi bekymret for at helsepersonell som har tatt ut pensjon og senere ønsker å ta vakter, nå er begrenset av et fribeløp på 1 G.

-Øke fribeløp eller seniortiltak

Helsesektoren vil ha et permanent behov for arbeidskraft framover, påpeker han.

– Her må arbeidsgiverne se sin besøkelsestid og legge til rette for at ansatte kan stå lenger i arbeid, både gjennom å styrke arbeidsmiljøarbeidet og seniortiltak, eller å øke fribeløpet i pensjonsordningen, sier Orskaug.

– Allerede med dagens ordninger er det mange som har problemer med å finne ut hvordan de skal gjennomføre overgangen fra yrkesaktiv til pensjonist, mener pensjonsekspert Birger Myhr.

Personer i disse stillingene har ofte nedsett arbeids- og inntektsevne mot slutten av karrieren. De må derfor velge mellom AFP, særalderspensjon eller uføretydelser.

FAKTA

SÆRALDERS

• Aldersgrensa i staten er 70 år, men kan for enkelte stillinger være lavere. Det kalles særaldersgrense.

• Særaldersgrenser er for ansatte i stillinger der tjenesten stiller spesielle krav til psykiske eller fysiske egenskaper som svekkes ved alder, eller at stillingen medfører stor belastning.

• Rundt 10–15 prosent av ansatte i staten, 30 prosent i kommunene og 50 prosent i helseforetakene har særaldersgrense. Samlet utgjør det over 200 000 offentlig ansatte, nesten én av tre offentlig ansatte.

• I dag har følgende yrkesgrupper særaldersgrense: politi, brannfolk og forsvarsansatte (60 år), kriminalomsorgen (63 år) og helsepersonell (65 år).
Kilde: Regjeringen

– Hvert av disse alternativene får konsekvenser for livslang pensjon og beskattes i tillegg forskjellig. De som befinner seg i en situasjon med redusert arbeidsevne, har ikke noe beslutningsgrunnlag som gjør det mulig å bestemme hva som lønner seg, i og med at pensjonskalkulatoren er svært mangelfulle. Det er ingenting som tilsier at slike valg blir enklere med de nye reglene.

– Sikkerhetsmekanisme

Spørsmålet om hvem som skal ha særaldersgrense i framtida, og hvor grensene skal ligge, skal behandles i en senere prosess.

Den prosessen blir trolig langt mer krevende- og politisk betent.

– Det er naturlig å tenke at beredskapsyrkene får beholde særaldersgrensene, sier Anna Lund Bjørnsen.

Jobben i brannvesenet stiller høye krav til fysisk og psykisk helse. I Oslo må alle brannkonstabler og ledere være godkjente røykdykkere, og de må årlig gjennom ulike fysiske tester.

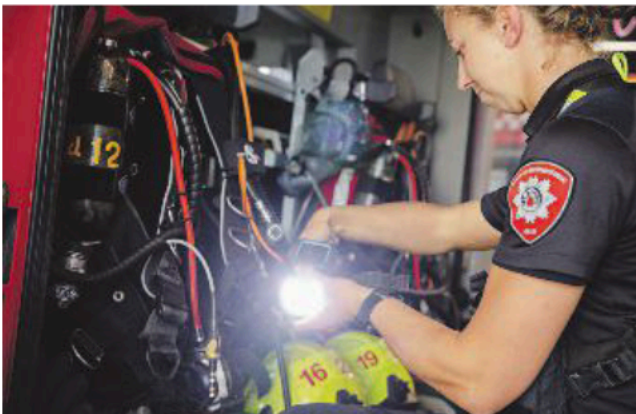
– Men også operatørene på 110-sentralen har en utfordrende jobb. De må ta tøffe avgjørelser under tidspress, og det kreves gode kognitive evner. Vi må alle være i stand til å utføre jobben vår, og særaldersgrensene skal være en sikkerhetsmekanisme, sier hun.

– Lett å glemme sliteryrkene

Det er få administrative jobber tilgjengelig til brannfolk som ikke lenger er i stand til å jobbe ute i felt, påpeker hun.

– Og selv til jobbene ved brannforebyggende avdeling er det krav om bachelor og mastergrad, sier hun og legger til:

– Det er lett å glemme sliteryrkene, som renholdere og helsefagarbeidere, som også dette er yrkesgrupper som har høy belastning. Ordningen med særaldersgrenser er viktig for flere enn oss.

TØFFE KRAV: Brannkonstablene må gjennom regelmessige fysiske tester. – Det er en sikkerhetsmekanisme, sier Anna Lund Bjørnsen. Foto: Kristian Ridder-Nielsen

SLIK KAN NYE PENSJONSREGLER SLÅ UT

Særaldersgrense 65 år:

Du tjener 700 000 kroner. Begynte å jobbe som 24-åring.

FØDT I 1963: LIVSVARIG PENSJON FRA 67 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 67 prosent ved 67 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 65 år. Det er 6 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

FØDT I 1973: LIVSVARIG PENSJON FRA 68 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 67 prosent ved 68 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 66 år. Det er 9 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

FØDT I 1993: LIVSVARIG PENSJON FRA 70 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 68 prosent ved 70 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 68 år. Det er 6 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

Særaldersgrense 65 år:

Du tjener 60 prosent deltid og tjener 420 000 kroner. Begynte å jobbe som 24-åring.

FØDT I 1963: LIVSVARIG PENSJON FRA 67 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 74 prosent ved 67 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 65 år. Det er 6 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

FØDT I 1973: LIVSVARIG PENSJON FRA 68 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 73 prosent ved 68 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 66 år. Det er 9 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

FØDT I 1993: LIVSVARIG PENSJON FRA 70 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 71 prosent ved 70 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 68 år. Det er 6 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

Særaldersgrense 60 år:

Du tjener 530 000 kroner. Begynte å jobbe som 24-åring.

FØDT I 1963: LIVSVARIG PENSJON FRA 67 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 69 prosent ved 67 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 60 år. Det er 8 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

FØDT I 1973: LIVSVARIG PENSJON FRA 68 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 68 prosent ved 68 år for den som går av på den le-

vealdersjusterte aldersgrensa på 61 år. Det er 11 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

FØDT I 1993: LIVSVARIG PENSJON FRA 70 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 67 prosent ved 70 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 63 år. Det er 16 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

Særaldersgrense 60 år:

Du tjener 530 000 kroner. Begynte å jobbe som 27-åring.

FØDT I 1963: LIVSVARIG PENSJON FRA 67 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 68 prosent ved 67 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 60 år. Det er 9 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

FØDT I 1973: LIVSVARIG PENSJON FRA 68 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 67 prosent ved 68 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 61 år. Det er 11 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

FØDT I 1993: LIVSVARIG PENSJON FRA 70 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 65 prosent ved 70 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 63 år. Det er 16 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

Særaldersgrense 63 år:

Du tjener 530 000 kroner. Begynte å jobbe som 27-åring.

FØDT I 1963: LIVSVARIG PENSJON FRA 67 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 68 prosent ved 67 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 63 år. Det er 9 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

FØDT I 1973: LIVSVARIG PENSJON FRA 68 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 67 prosent ved 68 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 64 år. Det er 2 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

FØDT I 1993: LIVSVARIG PENSJON FRA 70 ÅR

Ny ordning gir en livsvarig kompensasjon på 66 prosent ved 70 år for den som går av på den levealdersjusterte aldersgrensa på 66 år. Det er 15 prosentpoeng høyere enn om dagens ordning hadde blitt videreført.

NB: Alle eksemplene har hatt lønnsvekst som har fulgt den gjennomsnittlige lønnsveksten i samfunnet.
Kilde: Unio